

**STOWARZYSZENIE OPIEKUNÓW
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
;STOP WYKLUCZENIOM;**

09-227 Gójsk ul. Słoneczna 19

Nr REGON: 146878689

Kontakt: tel.: 511 333 309

e-mail: stopwykluczeniom@gmail.com

Gójsk dn.15.02.2016r.

Komisja Ustawodawcza
Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej

Stanowisko w dyskusji

dot inicjatywy ustawodawczej Senatu RP dot. Projektu Ustawy o zmianie Ustawy o świadczeniach rodzinnych, oraz Ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (druk senacki nr.46)

*[Uwagi stowarzyszenia ;STOP Wykluczeniom; do projektu ustawy (druk 46) zostały opublikowane pod adresem:
http://www.senat.gov.pl/gfx/senat/userfiles/_public/k9/dokumenty/konsultacje/046/046_soon.pdf]*

Świadczenia opiekuńcze na rzecz rodzin, które dotyka problem niepełnosprawności więcej niż jednego członka rodziny, - zwłaszcza Zasiłek dla opiekuna, oraz Specjalny Zasiłek Opiekuńczy (520zł/mc z kryterium dochodowym 664zł/mc/os _licz z wsp. doch rodz, opiekuna+ rodz podopiecznego) są nieadekwatne do rzeczywistych potrzeb i ciężarów wynikających z faktu, leczenia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

Sytuacja materialna, życiowa i społeczna takich rodzin jest zdecydowanie gorsza, nie tylko w porównaniu z rodzinami, w których nie ma osób niepełnosprawnych, ale i tymi w których jest tylko jedna osoba niepełnosprawna. I to niezależnie, czy osobą niepełnosprawną jest dziecko, czy osoba dorosła. Większa liczba osób niepełnosprawnych niezdolnych do samodzielnej egzystencji w rodzinie powoduje konieczność zwielokrotnienia wydatków ściśle związanych z ich niepełnosprawnością (*koszty leczenia, rehabilitacji, sprzętu, wreszcie łóżenia na utrzymanie domu rodzinnę – współmałżonek, dzieci*). Oprócz wzrastających wydatków powstaje często konieczność rezygnacji z pracy zarobkowej kolejnej osoby w rodzinie, gdyż jednej osobie trudno poradzić sobie z jednoczesną opieką nad dwojgiem czy większą liczbą niepełnosprawnych osób.

Tymczasem ustawodawca ustawy o świadczeniach w ogóle nie uwzględnił różnicy w sytuacji finansowej i społecznej rodzin, w których jest więcej niż jedna osoba niepełnosprawna niezdolna do samodzielnej egzystencji. Co stanowi pogwałcenie art.2; art.32 ust1; art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. [vide *analogia SK 7/11*]

Kolejne rządy podtrzymują patologię w stanowieniu ustaw, o pomocy dla osób niepełnosprawnych. Zamiast kierować pomoc bezpośrednio do osób niepełnosprawnych – w przypadku niezdolnych do samodzielnej egzystencji pomoc w wys. mogącej pokryć koszty opieki (*tak jak to jest w większości państw UE w tym Republice Czeskiej*) – oferuje pseudopomoc (*obwarowaną wieloma warunkami*) kierowaną pośrednio - do członków rodzin sprawujących nad nimi opiekę. Co skutkuje tym, że większość osób niepełnosprawnych niezdolnych do samodzielnej egzystencji pozbawiona jest prawa do opieki.

Ostatnio przedstawiciele kolejnych rządów używają argumentu wyjętego z kontekstu uzasadnienia wyroku TK K38/13 iż wobec niepełnosprawnych dzieci ustawodawca może zastosować inne rozwiązania, niż wobec osób dorosłych niepełnosprawnych. Jako źródło takiego rozwiązania TK przywołał **art 68 pkt.3** Konstytucji. Oczywiście bezpodstawnie, ponieważ artykuł ten, nakazuje otoczyć szczególną opieką nie tylko niepełnosprawne dzieci, ale również niepełnosprawne osoby dorosłe cyt: ; *Władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, kobietom ciężarnym, osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku;* Również **art 69** Konstytucji nie dokonuje podziału osób niepełnosprawnych na niepełnosprawne dzieci i niepełnosprawnych dorosłych, ale mówi o **osobach niepełnosprawnych**; cyt: ; **Osobom niepełnosprawnym**; *władze publiczne udzielają zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczaniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej;* Ponadto art ten jednoznacznie wskazuje, że to przede wszystkim na władzach publicznych spoczywa obowiązek zabezpieczenia egzystencji osobom niepełnospr, a nie na członkach ich rodzin .

W związku z czym pomoc ta powinna być kierowana bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, a nie jako pomoc socjalna (*wg. TK K 38/13*) dla ich rodzin, którym państwo wmawia, że to na nich ciąży obowiązek zapewnienia zabezpieczenia egzystencji tych osób. Z drugiej jednak strony Sady Administracyjne stwierdzają, że to co TK nazywa pomocą socjalną nie jest pomocą socjalną, a rekompensatą za utracone możliwości zarobkowe (*rodzaj płacy*) w związku z podjęciem się obowiązku wykonywania opieki (*czyt.pracy*) nad osobą niepełnosprawną niezdolną do samodzielnej egzystencji.

Należy również zauważyć, że **w trudnej sytuacji znajdują się nie tylko rodziny w których jest więcej niż jedno niepełnosprawne dziecko, ale również rodziny, w których niepełnosprawnością jest dotkniętych więcej niż jedna osoba dorosła.**

W Polsce świadczenia opiekuńcze nie są kierowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych niezdolnych do samodzielnej egzystencji (*on_ndse*) , a pośrednio - do osób sprawujących nad nimi opiekę, które w zamian muszą zrezygnować z pracy zarobkowej. W tej sytuacji świadczenie opiekuńcze stanowi rekompensatę utraconych dochodów osoby podejmującej się 24 godzinnej wyczerpującej pracy w charakterze opiekuna osoby niepełnosprawnej niezdolnej do samodzielnej egzystencji. Przy czym osoba taka (*w większości*

przypadków) nie jest zobowiązana do prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego z osobą niepełnosprawną pozostającą pod jej opieką. Przez co osoba sprawująca opiekę nad osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji nie ma prawa do dysponowania jej środkami.

Co skutkuje tym, że jedynym źródłem utrzymania dla opiekuna (*a niejednokrotnie i dla jego całej rodziny*) jest świadczenie opiekuńcze (*ZDO lub SZO w zenująco niskiej wysokości 520zł/mc*)

Ponadto należy zauważyć, że tylko 8 - 12% osób niepełnosprawnych niezdolnych do samodzielnej egzystencji to osoby po 65r życia pobierające emerytury. Przy czym tylko niewielka część z nich posiada prawo do opiekuna w związku z wymogiem spełnienia niskiego kryterium dochodowego w wys 764,00 zł./mc/os licząc od sumy dochodów rodzin opiekuna i podopiecznego. Oznacza to, że samotna dorosła osoba niepełnosprawna niezdolna do samodzielnej egzystencji uzyskując dochód (*np. emerytura*) w wys.1529zł nie otrzyma prawa do opieki, gdyby o to wystąpił samotny członek rodziny.

Około 90% wśród dorosłych osób niepełnosprawnych niezdolnych do samodzielnej egzystencji to osoby w wieku 18 - 65 lat. Aby w tym przedziale wiekowym osoba niepełnospr ndse otrzymała prawo do renty socjalnej musi udokumentować co najmniej 5 letni staż pracy. Jak ma to zrobić 19 czy 20 latek??? Takim os niepełnospr ndse pozostaje pomoc społeczna w wys 271zł/mc(*nie wszystkim*) + zasiłek opiekuńczy w kwocie 153zł/mc. Ci, którym uda się spełnić ten warunek otrzymują renty socjalne w wys.739,58 zł.

Poniżej zarys podstawowych/uproszczonych danych o sytuacji finansowej osób niepełnosprawnych niezdolnych do samodzielnej egzystencji dzieci i dorosłych (*1os. niepełnospr w rodz.*)

Dochód (sztywny) na niepełnospr. dziecko : 153zł zasiłek pielęgnacyjny + 500zł projekt 500plus + co najmniej 350zł alimenty (opcjonalnie) = 653zł/mc (z opcj.1003zł/mc)

Dochód (sztywny) na niepełnospr. os dorosłą niezdolną do samodzielnej egzystencji : 153zł zasiłek pielęgnacyjny + 271złmc zasiłek z OPS lub 739,58 renta socjalna = 421zł/mc lub 892,58zł/mc

Dochód (sztywny) rodzica z niepełnospr. dzieckiem : 153zł zasiłek pielęgnacyjny+ 500zł projekt 500plus + co najmniej 350zł alimenty + 1300zł świadczenie pielęgnacyjne = 2303zł/mc

Dochód (sztywny) dorosłej os niepełnospr niezd do samodzielnej egzyst z małżonkiem: 153zł zasiłek pielęgnacyjny + 271zł zasiłek z OPS lub+739,58 renta socjalna+ 520zł specjalny zasiłek opiekuńczy= 944zł/mc lub 1412,58zł/mc

Z powyższych faktów jednoznacznie wynika, że dorosłe osoby niepełnosprawne niezdolne do samodzielnej egzystencji pozostają w gorszej sytuacji finansowej. Sytuacja ta staje się bardziej tragiczna z każdą nast. osobą niepełnosprawną dorosłą ndse

Jednocześnie należy zauważyć, że o ile na niepełnosprawnych dzieciach nie ciąży żadne obowiązki łożenia na dom i rodzinę, to już na osobach niepełnosprawnych dorosłych tak.

W związku z powyższymi, uważamy za uzasadnione wprowadzenie jednej regulacji dot prawa do kolejnego świadczenia w odniesieniu do wszystkich osób niepełnosprawnych, bez podziału na niepełnosprawne dzieci oraz dorosłych. Wyłączenie z przedm. projektu dorosłych os niepełnospr ndse pogłębi dyskryminację tej grupy społecznej.

Jednocześnie prosimy o rozważenie – czy nie logiczniejszym było by kierowanie pomocy bezpośrednio do osób niepełnosprawnych (*z wyjątkiem ubezwłasnowolnionych*).

Przy takim rozwiązaniu rozważania podjęte w ramach przedmiotowej inicjatywy ustawodawczej były by bezprzedmiotowe. Ponieważ to nie ustawodawca decydował by, kto ma sprawować/otrzymać prawo do opieki a kto nie , a tylko osoba niepełnosprawna decydowała by komu powierza sprawowanie opieki nad sobą.

Z Poważaniem

Mirosław Sobolewski
*Przewodniczący Rady Przedstawicieli
Stowarzyszenia Opiekunów Osób Niepełnosprawnych
;STOP Wykluczeniom;*